

РЕЦЕНЗИЯ

върху трудовете на гл. ас. д-р **Милен Тодоров Любенов**

единствен участник в конкурс за редовен доцент в СУ Св. Кл. Охридски“
по професионално направление 3.3 Политически науки (Политология - Политически
партии и партийни системи), ДВ бр. 32/16.04.2021 г.
от проф. д-р Румяна Коларова

1. ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Гл. ас. д-р Милен Любенов е единствен участник в конкурс за доцент по професионално направление 3.3 Политически науки (Политология - Политически партии и партийни системи). Не ми е известно да са допуснати нарушения по процедурата на обявяване и провеждане на конкурса.

2. ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Познавам Милен Любенов като колега, преподавател и изследовател, признат експерт в сравнителния анализ на партиите и партийните системи. От студентската скамейка Милен Любенов последователно и системно работи в това проблемно поле, като прилага иновативни изследователски подходи и публикациите му съществено допринасят (както на концептуално, така и на емпирично ниво) за развитието на българската политология.

За колегите и за мен професионалната биография на Милен Любенов впечатлява най-вече с комбинацията между добросъвестност, системност и ерудиция от една страна и здрав скептицизъм от друга. Както в изследователската и преподавателската работа, така и в административните си ангажименти Милен винаги е проявявал зрялост и балансираност, в комбинация със задълбоченост и последователност.

Трябва да отбележа, че гл. ас. Любенов е признат авторитет както в професионалната ни общност (член е на Управителния съвет на Българската асоциация за политически науки), така и в средите на анализаторите и експертите, занимаващи се с българския политически процес (през периода януари 2012 – януари 2017 година беше секретар по вътрешната политика на Президента на България).

3. ОПИСАНИЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

За участие в конкурса Милен Любенов е представил единадесет заглавия, от които две монографии, три студии, една глава от колективна монография и пет статии. От включените в списъка 11 заглавия три са на английски език, а останалите са на български.

Макар тематично свързани публикациите имат самостоятелно значение. Като пример бих посочила двете монографии „Европейски партийни системи. Сравнителен анализ на 20 демокрации (1945-2020)“ и „Политически партии: институционализация и организационно развитие“, които взаимно се допълват, анализирайки както партиите, така и моделите на междупартийна конкуренция. Останалите публикации на д-р Любенов са в същата проблемна област, като са фокусирани върху динамиката и спецификата на българската партийна система.

Основната публикация на доц. Любенов, монографията **„Европейски партийни системи. Сравнителен анализ на 20 демокрации (1945-2020)“**, УИ „Св. Климент Охридски“, е с обем 253 страници и включва въведение, девет глави (анализиращи кливиджи, идеологическо противопоставяне, партийни фамилии от една страна и произход и динамика в позиционирането на класическите и нови партии в европейските демокрации) и заключение. Монографията е системен анализ на европейските партийни системи, който стъпва върху актуални емпирични данни и използва както класическите, така и най-новите модели за теоретичен анализ.

4. НАУЧНИ ПРИНОСИ

Публикациите на Милен Любенов свидетелстват за задълбочен и системен изследователски интерес в областта на партиите и партийните системи, които са анализирани както в сравнителен план, така и с оглед на два ключови процеса – институционализацията и деинституционализиращите ефекти на фрагментацията, популизма и появата на радикални анти-картелни партии.

Основните приноси на доц. Любенов са свързани с два големи въпроса – каква е обяснителната сила на класическата теория за кливиджите, както общо в европейските демокрации, така и в българския случай. Втората тема е каква е природата на процесите на фрагментация и деинституционализация на партийните системи, като тук той конкретизира анализа си върху появата на нови партии и техния организационен и програмен профил. Безспорно в тази втора тема от ключово значение е анализа на явления като популизъм, радикализация, картелизация.

Ще се спра на основната монография „Европейски партийни системи. Сравнителен анализ на 20 демокрации (1945-2020)“, УИ „Св. Климент Охридски“, 253 с.

В нея фокусът на изследователските усилия на д-р Любенов е върху специфичните „историческите траектории“, които определят формирането и развитието на партийните системи в 20 европейски демокрации за период от 75 години. Същевременно се анализират и общите тенденции, които са характерни за динамиката на европейските демокрации. Текстът е добре „подплатен“ с емпирични данни, като се правят обобщения касаещи както традиционните механизми и основополагащи политически нагласи, така и новите ресурси и новите теми и проблеми, които улесняват появата на нови партии и изместването в идеологическия спектър на старите. Безспорно това е изследване, което ще има ключова роля в българската политологична литература посветена на партийните системи в европейските демокрации.

Специално внимание заслужават и публикациите на гл. ас. Любенов посветени на българската партийна система. Макар да не са оформени в самостоятелна монография, те се характеризират с органичното единство и взаимна свързаност, като в тях той анализира същите теми и проблеми, които задават и структурата на основната за конкурса монография. В тези свои публикации Милен Любенов конкретизира и доразвива понятието „кливидж“, което играе ключова роля във всички негови изследвания, като при анализа на динамиката на българската партийна система той дефинира и операционализира понятието „кливидж потенциал“. С приносен характер е и анализа на деинституционализацията на българската партийна система чрез понятието „извънсистемна волатилност“, което д-р Любенов операционализира при анализа на българската партийна система. Също така с приносен характер е и оценката на динамиката на българската партийна система чрез анализ на ценностните нагласи на български избиратели чрез класическата дихотомия „ляво-дясно“.

В духа на академичния дебат бих поставила под въпрос изходната теза на д-р Любенов в монографията „Европейски партийни системи. Сравнителен анализ на 20 демокрации (1945-2020)“, според която формирането и динамиката на партийните системи зависи от „избрания път“. Когато използваме понятието „исторически траектории“ трябва да отчитаме, че включва както политическия избор, така и обстоятелствата, които в отделни случаи (когато техният ефект многократно надвишава ефекта на стратегическия избор, направен от основните партии) играят определяща роля. В монографията си Милен Любенов обръща внимание и на обстоятелствата, но терминът „избран път“ понятийно ограничава и омаловажава този аспект на неговия анализ. Убедена съм, че прецизирането на термина ще е от значение за точността на анализа.

5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

Милен Любенов е високо ценен преподавател по две основни дисциплини – „Политически партии и движения“ „Партийната система в България“, както и дисциплината „Европейски партии и партийни системи“. Той преподава в специалността „Политология“ на Философски факултет, както и в два други факултета на СУ „Св. Кл. Охридски“ – Геолого-географски и Исторически. Високо ценя неговата работа със студентите, ангажираност с проблемите на академичния живот и най-вече високото качество на преподавателската му дейност.

Милен Любенов е както уважаван лектор, така и експерт и политически анализатор. Специално бих искала да подчертая неговата роля за създаването на два важни за българската политология и българския политически процес ресурса, които за съжаление не бяха институционализирани – годишник за дейността на Президента на РБ и Президентска библиотека.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид научно-теоретичната, изследователската и приложната значимост на трудовете на гл. ас. д-р **Милен Тодоров Любенов**, академични стандарти, на които отговаря неговата преподавателска работа убедено ще гласувам „за“ той да заеме академичната длъжност доцент.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

30.08.2021

проф. д-р Румяна Коларова